

Cukrovarnická kampaň 2021/2022 začala

SUGAR CAMPAIGN 2021/2022 HAS BEGUN

Cukrovarníkům i pěstitelům cukrové řepy, také však dopravcům a majitelům sklizňové techniky opět začala kampaň. Letošní rok byl pro všechny poměrně složitý, a proto se upínáme k naději, že probíhající cukrovarnická kampaň bude po několika letech pozitivnější, a to průběhem i výsledky.

V době psaní tohoto textu v září se kampaň se nezadržitelně blíží a cukrovarníci si kladou otázky, jaká bude asi kvalita suroviny, zdali – ostatně jako vždycky – připravili dobře své provozy v období údržby a také jestli splní veškerá očekávání nové investiční projekty, ať už se jedná o nové strojní vybavení nebo úpravy technologického procesu.

V současnosti se cukerní sektor nachází v nelehké situaci, která je ovlivněna mnoha skutečnostmi. Patří k nim jednak klimatické podmínky, které za poslední tři roky nebyly pro vývoj řepy příznivé, rovněž nedostatek pracovních sil (zvláště pak v některých regionech) a také doznívání pandemie Covidu 19, která přinesla v minulé kampani řadu těžkostí a starostí. Na mnoha pozicích chyběli pracovníci po dobu nemoci nebo nucené karantény. Věřme tomu, že očkováním se situace v populaci již zlepšila a nebudeme tedy muset řešit podobné výpadky pracovníků i v probíhající kampani.

Základní vstup a jediná surovina pro cukrovar je samozřejmě cukrová řepa. Letošní chladnější průběh jara a počáteční regionální sucho vytvořily otazníky, jak vegetační období proběhne a dopadne. Po uplynulých třech ročnících, které se vyznačovaly

extrémy, i když pokaždé s jinou příčinou, stále přetrvávají obavy. Naštěstí byl v průběhu letošního roku přísun srážek ve většině regionů dostatečný, v některých částech České republiky až nadprůměrný, až extrémní, dokonce došlo k poškození několika hektarů porostů cukrovky přívalovými dešti a kroupami, např. v rajonu Moravskoslezských cukrovarů na výměře 75 ha (obr. 1. až obr. 4.). Pečlivými agrotechnickými opatřeními se podařilo porosty řepy a listový aparát udržet v dobrém zdravotním stavu a poslední vzorkování ukázala nebyvalý nárůst hmotnosti kořene, jsou očekávány lepší výnosy oproti minulému roku. Vrásky jediné může způsobovat relativně nízký obsah polarizačního cukru v bulvách, avšak prozatímni průběh počasí v září a meteorologické předpovědi mohou napomoci příznivou teplotou a dostatkem slunečního záření. Třeba nás tento ročník překvapí průběhem podzimního počasí podobně jako v roce 2014, kdy kampaně trvaly v některých cukrovarech až do března. Bylo by už načase, aby se kvalita a produkce řepy vrátily na hodnoty alespoň dlouhodobých průměrů. Pozitivní roli zde jistě sehrává také snaha Ministerstva zemědělství o udržení a zajištění podpory pěstování cukrové řepy jako jedné z tradičních plodin v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

Téma, které bude rezonovat ve všech cukrovarech nejen v této kampani, ale i do budoucna, bude snižování energetické náročnosti na tunu vyrobeného bílého cukru. Tlak na snižování emisí, zvláště pak nové limity pro emise síry a oxidů dusíku, které vstoupí v platnost v roce 2025, nutí všechny uživatele k výběru méně emisních paliv, využití bioplynu, případně spalování organické hmoty. Určitě ale i k investicím v energetickém a tepelném hospodářství, kde se za použití nových řešení, modernějšího vybavení dají vytvořit energetické úspory. Složitá situace pro všechny průmyslové podniky je s emisními povolenkami, jejichž cena se za poslední rok znásobila. Bude velmi zajímavé sledovat, jak závazek uhlíkové neutrality, který vyhlásila a vytyčila Evropská unie, bude naplňován, jak se k němu budeme blížit a rovněž zda možností a budoucí technologie, včetně politických rozhodnutí, tento cíl podpoří a umožní. Věřím, že všechny cukrovary působící v České republice uvedené cíle přes nejrůznější řešení dosáhnou.

Součástí celého řetězce je i logistika cukru. Přeprava poměrně velkých objemů v kampani mezi sily a sklady představuje tlak na dopravní firmy, které se potýkají s nedostatkem řidičů a také s neočekávaným, a doufejme i pouze přechodným, nedostatkem náhradních dílů a nových aut.

Obr. 1. Porost cukrové řepy poškozený kroupami (foto: J. Sedlíský)

Na konci celého našeho snažení je zákazník – ať už průmyslový spotřebitel cukru, nebo koncový konzument, který nakupuje v maloobchodu. S jejich odběry a nákupy je i spojena otázka, jak to bude s konzumací cukru do budoucna. Spotřeba v Evropě se odhaduje zhruba okolo 17,2 mil. t, odhadovaná výroba pro letošní rok má činit přibližně 15 mil. t, vzniká zde tedy viditelný deficit cukru na evropském trhu, který by měl pomoci navýšit ceny v novém kontrakčním období. Pozitivní vliv na vývoj ceny může mít i problém v logistice na světovém trhu: Indie je výrazně za exportními plány, protože není k dispozici dostatečné množství kontejnerů, stejně tak snížení výroby cukru v některých evropských státech může způsobit lokální problémy s distribucí a dostupností.

Snahou našeho odvětví je spotřebu cukru jako základní nezbytné potraviny udržet na rozumné úrovni, proti tomu jdou snahy o regulaci jak spotřeby – formou různého označování „vhodných“ a „nevhodných“ potravin, případně zdaňování těch či oněch výrobků. Zároveň jsme schopni jako společnost vést neuvěřitelné diskuse o tom, zda děti mohou mít ve škole více tělesné výchovy, což si podle mého názoru dost protirečí. Zavedení daně na slazené nápoje v Polsku podle monitoringu tisku nepřineslo očekávané přínosy pro státní rozpočet a premiér Johnson se ve Velké Británii vyjádřil velice rezervovaně ke zdanění potravin s větším podílem cukru, soli nebo tuku.

Zákazník má také vysoká očekávání na kvalitu cukru a svým způsobem i bezpečnost cukru jako potraviny, které jsou tradičně v České republice na vysoké úrovni díky mezinárodním standardům, jako je ISO, IFS, případně BRC. Svou roli zde určitě sehrály i audity zákazníků – odběratelů, kteří chtějí mít svou surovinu pod kontrolou a odpovídající požadovaným standardům.

Před cukrovarnickým průmyslem České republiky jistě leží mnoho výzev do budoucna, objevují se však také jejich možná řešení. Jsem přesvědčen, že stejně jako už mnohokrát v minulosti překonala výroba a spotřeba cukru různá turbulentní období, i toto současné se opět ustálí a celé cukrovarnické odvětví i sektor

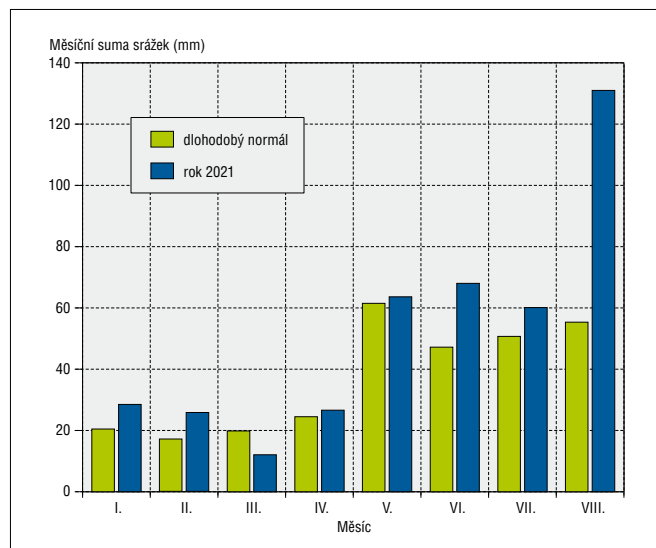
Obr. 2. Vodní eroze na poli s cukrovou řepou po přívalovém lijáku v Osoblaze na jaře 2021 (foto: I. Miovský)

pěstování cukrové řepy se znovu dostanou na důstojné místo, kam bezesporu historicky patří. Přeji všem úspěšnou kampaň 2021/2022.

Jiří Hollein
Moravskoslezské cukrovary s. r. o.

Obr. 3. Průběh srážek v rajonu Hrušován nad Jevišovkou

Obr. 4. Průběh srážek v rajonu opavského cukrovaru

